

27.04x37.1	31	10 עמוד	עולמות - המחנה החרדי	09/05/2013	36919715-1
המרכז הבינתחומי הרצליה דוקטור אלי כרמו - 84260					

יריית אזהרה לדמשק

נ. קיזר

הידיעות

הראשונות על תקיפה ישראליות בסוריה נתקבלו בתקשורת הישראלית בהרמת גבה. אמנם קיים היגיון רב באפשרות שישראל תנסה לנטרל את מאגרי הנשק הכימי שבידי ממשל אסד ועלולים ליפול לידי אויבים אפילו גרועים יותר, אבל אף אחד לא חשב שהדברים יתבצעו בצורה כל כך ברורה ובוטה.

אבל המציאות עלתה על כל דמיון. לא היה מדובר בנשק כימי, אלא במחסן נשק בתוככי נמל התעופה של דמשק, שאוכלס בסדרת טילים, מסוג פתח-110, העושים שימוש בדלק מוצק ובעלי טווח של עד 300 קילומטרים, שיכלו לפגוע בעומק ישראל. אך עוד לפני שגווע הדיון הציבורי בעניין, כ-48 שעות אחרי התקיפה הראשונה שוב עלו מטוסי חיל האוויר לגיחה נוספת, ובסייעתא דשמיא הצליחו לנטרל מחסן נשק נוסף.

המעניין הוא שהתקיפות, כך על פי פרסומים זרים, לא בוצעו כלל משטח סוריה, ועל פי הערכות שונות אפילו לא משטח לבנון. האש, כך נראה, נורתה כשהמטוסים חגו מעל לים, והטילים היו מכווני מטרה, בצורה כזו שניתן לירות אותם גם ממרחק של עשרות קילומטרים ולפגוע באופן מדויק ביותר.

ירי מרוחק ומדויק

אז איך נולדה הפעולה הזו? הכל החל ממידע מודיעיני שהגיע לידי זרועות הביון של מדינת ישראל, ותורגם להגברת רמת הכוננות המודיעינית בגבול, תגבור התצפיות, ועל פי מקורות זרים, גם גיחות צילום כדי לנסות ולאתר נשק איראני, שנמצא בשטח סוריה כשמטרתו המוצהרת היא ארגון

הטרור חיזבאללה. הסורים לא האמינו שישראל תעז לעשות צעד כזה, אבל הפיצוצים העזים וכדורי האש הענקיים בשמי הלילה הדמשקאי, הביירו להם כי חולשתם גדולה בהרבה ממה

שתי המתקפות הצבאיות על מחסני נשק בסוריה שמטרתם הייתה לפגוע בישראל, היוו מסר חד לממשל החלש שם: קיימים קווים אדומים שהמעבר עליהם יזכה לתגובה • ובמקביל היוותה המתקפה גם תזכורת לאיראנים שאינם חסינים מפני מתקפה אווירית על מתקני הגרעין שלהם

20.55x26.88	32	עמוד 10	המחנה החרדי - עולמות	09/05/2013	36919725-2
המרכז הבינתחומי הרצליה דוקטור אלי כרמו - 84260					

עשן מיתמר בשמי דמשק. סוריה נתפסה בלתי מוכנה

בשל חוזקה (היא מכילה קרוב ל- 350 ק"ג של חומר נפץ, מספיק כדי לחדור בונקר, נ"ק) והן בשל היכולת לשנות את היעד בכל שנה אפשרית, ממש עד קרוב לרגע הפגיעה במטרה, וזאת כמוהן בשליטה מרחוק, ולעתים מדובר במרחק רב, כשמפעיל הטיל יושב בבסיס עורפי במרכז הארץ, והמטוס משגר אותו אי שם באזור שמי לבנון. איך עובד כלי נשק כזה? לטיל, שמותקנות בו מערכות ממוחשבות, מוזנת תמונת המטרה וברגע שהוא ננעל עליה, שום דבר לא יעצור אותו בדרכו לפגוע בה ולחולל הרס עצום. אגב, היתרון העצום בטילים מסוג זה הוא אפשרותם לעקוף את כל האמצעים המשבשים פעילות טילים המוכרים כיום, שבאופן לא מפתיע רובם מיוצרים דווקא בישראל.

הסורים חוששים להגיב

אפשר לומר כמעט בוודאות שסוריה אינה מתכוונת להגיב על המתקפות הישראליות. למרות הצעדים שנקטה, כולל שליחת מסרים מאיימים דרך מוסקבה והצבת טילים שכני השיגור שלהם מכוונים לעבר ישראל, בנוסף כמוהן לשורה של איומים ומשפטים בנוסח "כל אפשרויות התגובה פתוחות", נראה כי מדובר בעיקר בשחרור העצבים המתוחים ממילא של המשטר הסורי. סגן שר החוץ של סוריה אף הגדיר את המצב כ"הכרזת מלחמה" וטען כי "התקיפה מעידה על ברית בין טרוריסטים איסלאמיים לבין ישראל", כשהוא רומז למורדים בשלטון אסד. גם התלונה שהגיש המשטר הסורי למועצת הביטחון של האו"ם נגד ישראל נראית בעיקר כמו איום חסר תוכן, משום שהלכה למעשה מדינת ישראל לא הפרה את הריבונות הסורית ולא טסה בשמי המדינה, ובנוסף כאמור, שום גורם רשמי ולא עלום, לא אישר עד לרגע זה ממש, שישראל עמדה מאחורי המתקפות.

ראש המוסד לשעבר, דני יתום טוען כי "לסורים אין שום אינטרס לפתוח חזית חדשה, בוודאי לא מול ישראל. אסור בשום פנים ואופן להתבשם מהתוצאות של מה שאירע בימים האחרונים - בהנחה שהדיווחים על תקיפה נכונים. צריך להבטיח שלהבא, אנחנו פועלים רק אם יש איום ממשי על מדינת ישראל. הדבר

ששיערו. בחודשים האחרונים חזרו במערכת הביטחון שוב ושוב על המנטרה לפיה 'ישראל אינה מתכוונת לעבור בשתיקה על העברות נשק מסוריה לידי ארגון הטרור חיזבאללה'. עם זאת ראוי לציין, כי בעבר לא צלחו כמה וכמה ניסיונות לסכל בדרכים אחרות העברת נשק איראני לידי חיזבאללה, והפעם דווקא בגלל המלחמה הפנימית המשתוללת בסוריה, החליטה כנראה ישראל לנצל את ההזדמנות ולהכות.

במערכת הביטחון, כך נראה, מודאגים מחיזבאללה הרבה יותר מאשר מסוריה. הצבא מביע דאגה אמיתית מהיווצרות אזור הפקר בגבול בין ישראל וסוריה, ומעלה חששות לפיהן הטרוריסטים בלבנון, ינצלו את המצב שנוצר, ישתלטו על האזור, וינסו לירות לעבר ישראל או ליצור פרובוקציה אחרת שתגרור את ישראל למלחמה. המצב בסוריה, והירי התועה של טילים שפגע לא אחת בצפון, ואף זכה לתגובה של תותחים, גורמים כמוהן להגברת כוונות, לחיזוק וחידוש ביצורים באזור הגבול, אבל גם ראשי הצבא יודעים כי "אם ה' לא ישמור עיר, שווא שקד שומר".

ובחזרה לתקיפות אותן ביצעו מטוסי ה-F16. בסוריה בתחילה זעמו על חדירתם לתחומי המדינה, אבל ככל שנקפו השעות התברר כי הטכנולוגיה המתקדמת שמצויה בידי הצבא מנצחת את זו של אסד. מטוסי הקרב הישראליים, כלל לא חדרו לשמי סוריה, וככל הנראה ירו משטח שאפילו לא מצוי בעומק לבנון. במבצע הזה נעשה שימוש בטילים מונחי מטרה, המסוגלים לפגוע במטרות מרוחקות עד לטווח של עשרות רבות של קילומטרים ממקום השיגור. בידי חיל האוויר יש שורה של טילים מתקדמים מהסוג הזה, כולם אגב, הם פרי פיתוח של התעשייה הצבאית - באמצעות חברת רפאל. המתקדם מבין כולם, והחדש ביותר, שנחשף לפני כשבע שנים נקרא "ספיס-2000". מדובר בטיל שנורה ממטוס ומסוגל להשמיד בדיוק מעורר התפעלות מטרה המרוחקת ממנו כ- 100 קילומטרים. לישראל יש ארסנל שלם של טילים מסוג זה, וגרסה אחרת וישנה יותר, הנקראת "פופאי", הייתה פופולארית מאוד בשימוש מערכת הביטחון, הן

הכל החל ממידע מודיעיני שהגיע לידי זרועות הביון של מדינת ישראל, ותורגם להגברת רמת הכוונות המודיעינית בגבול, תגבור התצפיות, ועל פי מקורות זרים, גם גיחות צילום כדי לנסות ולאתר נשק איראני, שנמצא בשטח סוריה כשמטרתו המוצהרת היא ארגון הטרור חיזבאללה

18.78x27	33	עמוד 10	המחנה החרדי - עולמות	09/05/2013	36919736-4
המרכז הבינתחומי הרצליה דוקטור אלי כרמו - 84260					

הנשק שהושמד: ארוך טווח ובעל דיוק רב

מאגר שלם הושמד. טיל מסוג פתח-100

התקיפות בסוריה בשבוע האחרון נעשו בעיקר כדי לחסל איום חדש שהיה יכול להיות מוטל על ישראל בדמותו של הטיל פתח-110, המיוצר באיראן ומגיע לטווח של כ-300 קילומטרים ממקום שיגורו ונחשב בעל אחוז דיוק גבוה במיוחד. הטיל המיוצר באיראן, מהונדס כל העת כדי לשפר את יכולתו, אך קיימות גרסאות נוספות שלו במדינות ערב, ובסוריה לדוגמה מיוצר הטיל, כמובן בטכנולוגיה ובאיכות ירודה הרבה יותר תחת שם אחר. בפעם הקודמת שהפציצה ישראל שיירת נשק בשטח סוריה, לפני כמה חודשים, היה מדובר בטיילים מתקדמים נגד מטוסים, שבכוחם היה לפגוע לפחות באופן חלקי, בעליונות הטכנולוגית שיש לישראל באזור המזרח התיכון. סוריה, שבשנים האחרונות התדלדל כוחה הצבאי באופן משמעותי מנסה לחזק דווקא את מערך ההגנה שלה, ומי שתמכה בה הייתה רוסיה, שמכרה לה בעיקר טילים נגד מטוסים הנחשבים למתקדמים מאוד מבחינה טכנולוגית, ואולי זו הייתה סיבה נוספת לכך שהמתקפות בוצעו בצורה ייחודית, מגובה רב באוויר וממרחק רב.

אפשר לומר כמעט בוודאות שסוריה אינה מתכוונת להגיב על המתקפות הישראליות.

למרות הצעדים שנקטה, כולל שליחת מסרים מאיימים דרך מוסקבה והצבת טילים שכני השיגור שלהם מכוונים לעבר ישראל, בנוסף כמובן לשורה של איומים ומשפטים בנוסח "כל אפשרויות התגובה פתוחות", נראה כי מדובר בעיקר בשחרור העצבים המתוחים ממילא של המשטר הסורי

ואכן, חיזבאללה משקיע הרבה מאוד בניסיון לחזק את הממשל הסורי, אל מול המורדים הנלחמים בנשיא אסד ובצבאו. כמעט מחצית מהכוחות הסורים למרות הטרור של חיזבאללה, פועלים כיום במדינה השסועה עבור המשטר הסורי. התמורה ככל הנראה היא העברת נשק מתקדם שאיראן מסרה לסוריה, לידי הארגון כדי שיוכל לשמש אותו למטרותיו הנלוות. הנשיא הסורי אינו טיפש והוא לקח בחשבון שבישראל עלולים לאבד את הסבלנות, ואז יותקפו יעדים בארצו. לפני חודשים ספורים אף שלחה ישראל בצינורות הדיפלומטיים, מסרים מאיימים כלפי סוריה ואיראן וכלפי חיזבאללה לגבי העברות הנשק הללו. בנוסף אף בוצעה מתקפה מהאוויר אז בניסיון למנוע משירת נשק כזו מלהגיע לבסיסי הטרור. אסד, שישראל בפרט ויהודים בכלל אינם כוס התה שלו, העדיף לקחת את

הזה מסכן באמת את ביטחון מדינת ישראל. אם בסוריה לא יבינו את הרמז, אנחנו נאלץ להמשיך ולפעול", הוא אומר. הפרופסור אייל זיסר, מומחה לסוריה טוען כי הממשל בדמשק יכול רק להתלהם, אבל מדובר במלים שלא יובילו למעשים. "התגובה הסורית עד עכשיו היא כרגיל - היעדר תגובה. ההתלהמויות של הדרג הזוטר של הפוליטיקאים הסורים אינן רציניות - זה בעצם אומר שאין להם רצון להסלים את המצב. מאז סיום מלחמת יום הכיפורים הסורים סופגים התקפות שכאלה. אני חושב שאסד יודע להבחין שהחזית האמיתית היא החזית מבית. אסור לו לעשות את הטעות ולעזוב את החזית מול המורדים לטובת חזית אחרת מול ישראל. השאלה היא מה ארגון חיזבאללה יעשה - יהיה לו קשה לקבל את המדיניות הישראלית החדשה, שמנסה לנתק את הטרוריסטים מהפטרון הסורי שמספק להם נשק ואימונים".

19.26x27.08	34	עמוד 10	המחנה החדש - עולמות	09/05/2013	36919752-2
המרכז הבינתחומי הרצליה דוקטור אלי כרמון - 84260					

מעריכים כי סוריה לא תגיב. סיור צבאי על הגבול

לטייל, שמותקנות בו מערכות ממוחשבות, מוזנת תמונת המטרה וברגע שהוא ננעל עליה, שום דבר לא יעצור אותו בדרכו לפגוע בה ולחולל הרס עצום. אגב, היתרון העצום בטיילים מסוג זה הוא אפשרותם לעקוף את כל האמצעים המשבשים פעילות טילים המוכרים כיום

פופאי, הטיל שהשמיד את מחסני הנשק בסוריה

הסיכון שארצו תותקף ולהמשיך להעביר נשק לידי חיזבאללה שמסייע לו בעצם לשרוד בימים אלה.

רמז לאיראן

ויש גם את עניין המסר. מי שהזדרזה באופן מידי לגנות את הפעולה שיוחסה לישראל היא איראן ולא בכדי. האיראניים חוששים מאוד שמישהו שולח להם כאן רמז עבה ביותר. מתקפה, על מחסני נשק, שחלקם ככל הנראה תת קרקעיים באמצעות טיל שחודר בונקרים, הוא משהו שיכול לרמוז על אפשרויות התקיפה הישראליות כשמדובר במתקני הגרעין של המשטר בטהרן. האיראנים כמוכן ממהרים תמיד לטעון שישראל פוגעת ביציבות באזור באופן מכוון ומייצרת פרובוקציות צבאיות. הם גם מסתכלים כנראה בזווית ראייה נרחבת יותר, לפחות מבחינתם. הד"ר אלי כרמון, חוקר בכיר במכון למדיניות נגד טרור במרכז הבינתחומי הרצליה, מצביע על תוכנית משותפת לאיראן, לסוריה ולחיזבאללה ליצירת מדינה בתוך מדינה, אם המשטר הסורי ייפול. המדובר יהיה במדינה קיצונית, שתשתרע מהחוף הצפוני של סוריה ועד לבקעת הלבנון הנשלטת על ידי חיזבאללה - וההכוונה תהיה איראנית. "ההפצצות הללו חשובות לא רק כדי למנוע העברת כלי נשק איראנים לידי חיזבאללה, אלא גם כדי למנוע מהישות העתידית הזו להתחמש ולאיים עלינו", אומר כרמון וטוען כי כבר רואים בשטח את הניסיונות של משטר אסד להקים הלכה למעשה מדינה כזו, לאחר שמרבית המעוזים נפלו בידי המורדים. גם המזכיר הצבאי לשעבר של ראש הממשלה נתניהו, ד"ר שמעון שפירא, טוען כי איראן נחושה להרחיב את שליטתה על סוריה, וטוען כי פגישות שנערכות באחרונה בין בכירים סורים לבכירים בחיזבאללה מצביעות על הידוק שיתוף הפעולה. "איראן כבר מסתכלת מעבר להישדרות הממשל ונערכת למציאות בה היא תצטרך לפעול בסוריה גם אם אסד ייפול. אפילו לפני האירועים האחרונים בסוריה, משקיפים בעולם הערבי הזהירו במשך שנים מפני הראיות ההולכות ונערמות על ההתפשטות האיראנית", הוא מבהיר.

ועל כן המסר הישראלי הוא חד. פנחס ענברי, מומחה מהמרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה, טוען כי "המסר המדיני הוא: שבכל פתרון עתידי בסוריה, ישראל לא תסבול את המשך הקשר בין איראן, סוריה, שעתידיה לקום, וחיזבאללה. את המסר הזה חייבים לחדד מכיון שעל פי המהלכים המתרחשים כעת מאחורי הקלעים למציאת פתרון למשבר בסוריה, יועד לאיראן תפקיד, השאלה היא רק איזה תפקיד עתידי יהיה לה".

מדוע כל כך ברור שאיראן היא חלק מהעניין?

"האחים המוסלמים, הכח הפוליטי החשוב באופוזיציה הסורית, הם לא בהכרח נגד איראן. גם תנועת חמאס היא לא נגד איראן, וגם נשיא מצרים, מוחמד מורסי, מנסה למצוא דרך להדק את יחסיו עם איראן. כל הנוסחאות המובילות כיום לפתרון הבעיה בסוריה הן בשיתופה של איראן ותוך שמירת מקום לאיראן גם בהסדרים העתידיים. מכאן חשיבות המסר של ישראל - ישראל לא תסבול את המשך המצב הקיים גם בסוריה לעתיד לבוא".

איראן כבר מסתכלת מעבר להישדרות הממשל ונערכת למציאות בה היא תצטרך לפעול בסוריה גם אם אסד ייפול. אפילו לפני האירועים האחרונים בסוריה, משקיפים בעולם הערבי הזהירו במשך שנים מפני הראיות ההולכות ונערמות על ההתפשטות האיראנית